

E. Matijević: Prvi od prikazanih filmova (Postanak i dobivanje kuhinjske soli) nije uspio. Ostala tri uspjela su, pa možemo reći, da su bolji, nego domaći umjetnički filmovi. Premda je lakše kritizirati, nego uspješno stvarati, ipak je potrebno spomenuti neke momente, kako bi naredni filmovi bili još bolji. Tako se neke scene odvijaju presporo, pa nema potrebne živosti. Za ilustraciju navodim dugu šetnju kamere dovodnim i odvodnim cijevima u filmu »Tekući zrak«. U istom filmu predugo traje i kadar u kojemu se vidi Dewarova posuda, koju spiker pogrešno naziva »Devarova«. Bilo bi potrebno osigurati pregled teksta prije snimanja i pregled radne kopije filma nakon montaže i sinhroniziranja, kako bi se mogle pojedine scene a i govorni dio na vrijeme korigirati. Uvelike bi koristilo, kad bi uz slike pojedinih kadrova bile naznačene formule i jednadžbe, jer bi se tako u mnogo slučajeva povezale »šture« jednadžbe sa stvarnim kemijskim promjenama.

E. Guštak: Nisu dovoljno iskorišteni tonksi efekti. Tako se na pr. u filmu »Tekući zrak« ne čuje zvono, a u filmu »Kisik« šum plamena u Daniellovu plameniku. Procesi, koji su prikazani uz primjenu shema, bili bi razumljiviji, kad bi sheme bile u boji. Da li su predviđena posebna sredstva za realiziranje školskih filmova i koliko od tih sredstava otpada na filmove iz kemije? Kako je s aparatima u pojedinim školama? Aktivnost na području realiziranja nastavnih filmova treba pozdraviti. Svaki novi film treba prikazati na kolokvijuzi HKD, da ga stručnjaci ocijene i da pojedinci dobiju poticaj, da se dadu na izradivanje filmova iz njihova užeg područja rada.

L. Ivaniček: Spomenuti tonksi efekt sa zvonom i spikerovu najavu »Devarova« mjesto »Djuarova« posuda i ja sam danas prvi puta čuo, mada sam autor filma, jer je u poduzeću »Zora-film« sinhronizacija izvršena bez mogega sudjelovanja. Pojedine sheme treba držati relativno dugo na ekranu, jer škole ne raspolažu tonskom aparaturom, pa treba dati nastavniku vremena za objašnjavanje shema.

O. Kadrnika: Poduzeće »Zora-film« još ne raspolaže sredstvima za snimanje u koloru. Što se tiče sredstava za realiziranje filmova, treba istaći, da poduzeće namiče sredstva za školske filmove snimajući filmove, kao što je Crvenkapica; snimljeni nastavni filmovi stoje neotkupljeni, pa poduzeće trpi od njih deficit. Stoga je privremeno obustavljena proizvodnja nastavnih filmova. Mogućnosti za prikazivanje filmova u školama dosta su velike, jer postoji oko 140 aparata, koji su, doduše, vlasništvo kotara, ali ih škole mogu uzajmiti.

B. Težak: Za proizvodnju nastavnih filmova zainteresirane su mnoge ustanove: srednje škole, sveučilišta, radnička sveučilišta i dr. Nenormalno je, da se kod nas umjetnički filmovi subvencioniraju, a nastavni filmovi (za koje prosvjetne oblasti u drugim zemljama daju velike potpore) da se zapostavljaju. Odgovorne faktore treba upozoriti na poteškoće, u kojima se nalazi poduzeće »Zora-film« s obzirom na realiziranje nastavnih filmova. U tom pogledu pružit će HKD »Zora« filmu moralnu potporu, jer s proizvodnjom nastavnih filmova treba odmah nastaviti.

J. Herak: Zvučne efekte, koji nisu nužni za razumijevanje pojava, treba izostavljati. Čemu šum pri gorenju plina u Daniellovu plameniku, ili na pr. buka, koja nastaje pri okretanju mlina, u kojemu se melje boksit, i t. d. Takve bi efekte teško nadvikao spiker, odnosno nastavnik, koji tumači procese. Za pregledavanje teksta prije snimanja filma određen je pri poduzeću »Zora-film« recenzent. Ipak bi valjalo tekst davati na recenziju pojedinim stručnjacima, kojima je problematika odnosnoga filma najbolje poznata, jer ulazi u uže područje njihova stručnog rada. Stalan recenzent ne znači, dakle, rješenje toga problema i recenzenta valja birati prema vrsti teksta. Konačno valja napomenuti, da ima nekliko dovršenih nastavnih filmova s područja kemije, a ipak se oni ne prikazuju u školama. Zašto?

M. DUJMOVIĆ

(Redakcija zaključena 26. maja 1954.)

»ARHIV ZA KEMIJU« izlazi godišnje u četiri broja. Pretplata godišnje 3000 dinara (ili 2 \$). Članovi Hrvatskog kemijskog društva dobivaju Arhiv besplatno. Za izdavača odgovara odgovorni urednik. Glavni i odgovorni urednik Prof. Dr. Božotežak, Zagreb, II. Cvjetno naselje 24. Uprava: Zagreb, Marulićev trg 19/II. (Pošt. pret. 131). Račun kod Narodne banke FNRJ: Hrvatsko kemijsko društvo 406-T-775.

»Tipografija«, grafičko-nakladni zavod, Zagreb